

Baarn, 3 mei 2022

Geachte leden van de vaste commissie voor Infrastructuur en Waterstaat, beste Kamerleden,

Op 11 mei 2022 organiseert uw commissie een Rondetafelgesprek over vuurwerk. Graag geeft de Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers (hierna: VBV) gehoor aan uw verzoek om te reflecteren op het voorstel om te komen tot het invoeren van een vuurwerkverbod voor consumenten. Op grond uw vraag richten we onze blik op de afgelopen jaarwisselingen en op welke manier vuurwerk onderdeel is van incidenten en over wat voor vuurwerk we het dan hebben. De klikbare hyperlinks (in blauw) leiden u naar onderliggende informatie.

Het publieke debat

We beginnen met de constatering dat een algeheel vuurwerkverbod gevoelig ligt. Ook bij onze achterban. Dit verschil valt te verklaren door het feit dat de ervaringen tijdens de jaarwisseling in de 25 veiligheidsregio's sterk variëren van heel rustig en gemoedelijk tot druk en lokaal chaotisch. Zo kreeg de brandweer in de veiligheidsregio Haaglanden tijdens de afgelopen jaarwisseling maar liefst 953 meldingen voor haar kiezen. Goed voor bijna [een kwart van het totaal aantal meldingen](#) in het hele land. Het contrast met veiligheidsregio's die grenzen aan Duitsland en België, zoals bijvoorbeeld Limburg-Noord, waar de brandweer slechts 30 keer werd gealarmeerd, is opmerkelijk. Aandacht voor deze grote verschillen is er nauwelijks in het publieke debat. De focus – al dan niet terecht - ligt op de ongeregelheden en de ervaren onmacht daar iets aan te kunnen veranderen.

Ieder jaar weer vraagt de jaarwisseling om de onvoorwaardelijke inzet van agenten, ME'ers, boa's, brandweer- en ambulancemensen, maar worden deze bij hun werk ook belaagd met vuurwerk, stoeptegels, straatklinkers, bierflessen, of agressief bejegend. Zowel in de nieuwjaarsnacht alsmede in de aanloop naar het nieuwjaar toe. Hierbij vallen elk jaar gewonden onder de hulpverleners.

Omdat wij al jarenlang pleiten voor een feestelijke en veilige jaarwisseling voor iedereen, hebben wij in maart 2019 deelgenomen aan een dialoogsessie met de minister van JenV om met elkaar te bezien welke aanvullende maatregelen mogelijk zijn voor een betere, feestelijkere jaarwisseling. In mei 2019 hebben we [samen met de korpschef van de Nationale Politie en 25 andere organisaties](#) het kabinet opgeroepen tot het treffen van adequate maatregelen zoals het verbieden van knalvuurwerk en vuurpijlen. Tijdens het [Rondetafelgesprek Vuurwerk van 4 februari 2020](#) hebben wij gepleit voor een verbod op knalvuurwerk. Een verbod dat handhaafbaar is. Niet in de laatste plaats omdat hulpverleners gewond zijn geraakt door (illegaal) vuurwerk. De risico's bij (zwaar) illegaal vuurwerk beperken zich bovendien niet alleen tot het daadwerkelijk afsteken, maar ook bij het bestrijden van branden in woningen/ garageboxen waar illegaal (extreem zwaar) vuurwerk vaak onbeschermd ligt opgeslagen.

Maar het kan verkeren. Zo hebben we ondertussen al twee jaarwisselingen beleefd met een vuurwerkverbod en hebben we kennis kunnen nemen van het [rapport 'Overweldigende overlast of typische traditie?'](#). Dit rapport gaat in op de aanwezige frames rond vuurwerk in het Nederlandse publieke debat, uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

Bizarre tradities

Onze ervaringen blijken in meerdere frames van dat rapport te passen. De praktijk leert dat in sommige gebieden al decennialang sprake is van [bizarre tradities](#) rond oud en nieuw. Zo is Den Haag wereldberucht geworden met talloze 'vreugdevuren' waar niemand vrolijk van wordt. Een kleine dorpskern als het Brabantse Veen heeft amper 3000 inwoners, maar lijkt met georganiseerde brandstichting Den Haag te willen overtreffen, onder omstandigheden waarbij de brandweer alleen nog onder bescherming van de ME haar werk kan verrichten of ervoor kiest om zich terug te trekken. Dat is in vergelijking met de rest van Nederland ronduit bizar en ontoelaatbaar, maar het gebeurt al tientallen jaren en de media kunnen er zelfs op wachten. De politieacademie deed in 2007 zelfs uitgebreid onderzoek naar het verloop van jaarwisselingen in Nederland en beschreef in het [rapport met de titel: 'Hoezo rustig?!'](#) de 'tradities' rond oud en nieuw.

In de kern hebben deze omstandigheden echter weinig van doen met vuurwerk, maar veel meer met georganiseerde brandstichting, ongeremde agressiviteit en vernielzucht. Een beeld dat we helaas ook terugzien bij protestacties, voetbalwedstrijden en bij de rellen in Eindhoven en Rotterdam. Kortom; ongekennd gewelddadige acties die het gezonde verstand ver te boven gaan. De daders komen – ondanks dreigende taal vanuit het OM en van politici- meestal weg met een taakstraf. In de aanloop van elke jaarwisseling kondigen ministers en politici weliswaar aan dat de daders streng worden gestraft, maar in de rechterlijke uitspraken zien we dat bij deze vuurwerkincidenten (tegen hulpverleners) de strafeis niet fors zwaarder uitvalt dan in andere vergelijkbare geweldszaken.

Zo leverde de laatste jaarwisseling de 'vangst' van in [totaal 190 aangehouden personen bij het Openbaar Ministerie](#), aangeleverd op verdenking van een misdrijf dat verband houdt met de jaarwisseling (waarvan 89 keer geweld tegen personen die zich inzetten voor de veiligheid van de samenleving), slechts een [handjevol snelrechtzittingen](#) op. De overige 'aandeelhouders' blijven naar verwachting de rest van het jaar ongestoord werken aan het voortzetten van hun 'traditie'. Bovendien komt het voor dat brandweervrijwilligers soms als dorpsgenoten tegenover vandalen komen te staan. Mensen die elkaar kennen of elkaar in ieder geval het hele jaar tegen komen. Dat kan leiden tot buitengewoon vervelende situaties.

Europa

Kijken we naar de jaarwisselingen in de landen om ons heen dan zien we – uitzonderingen daargelaten – veel minder ongeregeldeheden. De oorzaken kennen we niet, maar brengt ons wel bij de afspraken over vuurwerk op Europees niveau, of beter gezegd: het ontbreken ervan. Jaar in jaar uit staan de Nederlandse vuurwerkliefhebbers, kort voor de jaarwisseling [in files op de wegen](#) van Nederland naar Duitsland en België om daar voordeliger, maar ook zwaarder vuurwerk in te kopen. Daarnaast verkoopt Italië net zo makkelijk [Cobra's](#) als pizza's aan Nederlanders en andere Europeanen, die het graag wat luider willen laten knallen of wordt via buitenlandse webshops illegaal zwaar vuurwerk gekocht. Dit levert dan weer extra risico op tijdens het transport en overslag omdat deze verpakkingen niet voldoen aan de eisen voor veilig opslag en transport van vuurwerk.. Dat daarmee ook eigendommen letterlijk kunnen worden opgeblazen, deert de makers, verkopers en afnemers kennelijk niet.

Resumé

Als we onze ervaringen en alle andere aspecten op ons laten inwerken komen we tot de conclusie dat het verstoren van de openbare orde niet uitsluitend vuurwerk gerelateerd is. Op grond van de gebeurtenissen tijdens de laatste twee jaarwisselingen denken we dat een landelijk verbod op consumentenvuurwerk zonder adequate handhaving en het bieden van goede alternatieven zoals bijvoorbeeld een door de gemeente georganiseerde vuurwerkshow, niet direct een eind zal maken aan de excessen zoals we die tot nu toe kennen in ons land.

Dat laat onverlet dat we er alles aan moeten doen om te komen tot een feestelijk en veilige jaarwisseling. Daar werken we graag aan mee.

Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers

Marcel Dokter
voorzitter